

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Drágaság.

Székelyudvarhely, aug. 18.

Mindenki megütközéssel tapasztalja, hogy néhány év óta igen nagy drágaság mutatkozik úgy az élelmiszerek, valamint a más napiszükségletet képező cikkek terén. A fa ára elérte a két-három év előtti árának a kétszeresét, úgy, hogy már most is valósággal félelemmel nézünk a tél elejébe, holott még csak augusztus hónapjában vagyunk. A fa értéke már most, nyár közepén, oly nagy, hogy régebben a legszigorubb télen sem érte el ezt a nagyságot és az elárúsítók még azzal fenyegetik meg az embert, hogy a télen még jobban fel fog emelkedni. A hús, a tojás a gabonaművek ára is folyton emelkedik és visszafelé egyáltalában nem megy. Honnan van ez? Hiszen igaz, hogy egy néhány évig a termés oly silány volt, hogy a termelőnek még a befektetett tőkét is alig hozta vissza, de az idén hál' Istennek eléggé jó termés mutatkozik s a termények ára még sem esik. Mi az oka annak, hogy eme jó viszonyok között is a tisztviselőnek, akinek a fizetése nem emelkedik, felemelt árakat kell fizetnie mindenért és mindenben?

Különösen azok részéről illetékes e kérdések feltevése, akik pusztán a havi fizetésükre vannak utalva. Az iparosok drágábban dolgoznak, mert drágább az élet. A termények árát felemelik, mert drágább a napszám. Hát ugyan bizony a szegény tisztviselő kitől kérjen több fizetést, mert mindent drágábban kell megfizetnie.

A baj oka sokféle, a bajra pedig orvosság nincs.

Sokan a börzét okolják. A börze dirigál

az országban, az szabja meg mindennek az árát; úgy kell venni-adni mindent, amint ő akarja. A lapok erősen sürgetik a börze reformálását, de amint a körülmények igen jól igazolják, ebből egyelőre aligha lesz valami

Mások a szocialista mozgalom tulkapásaiban látják az okot. Az ugynevezett „Jakabok” az egész országot felforgatták. Mindenki fizetésfelemelést és munkaidőleszállítást követel, különben sztrájkol. Nem tudunk oly ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, vagy más hasonló szervezeteket, amelyeknek kebelében a munkások még ne sztrájkoltak volna. A munkaadók kénytelenek a feltételeket elfogadni, a követeléseket teljesíteni s ebből már most a legmegdönthetlenebb logikával az következik, hogy a különféle termékeket és terményeket drágábban árúsítják, mint eddig. Ez természetes, hisz' nem fizethetnek rá.

De uramfia! a mi kicsiny Udvarhelyünkhöz a börzének alig van, a szocializmusnak meg egyáltalában nincsen semmi köze. Hol rejlik tehát itt az ok?

Azt mondják, hogy az amerikai kivándorlás az oka mindennek. Disztingváljunk csak egy kevéssé. Ha egy sereg ember kivándorol, ebből az következik, hogy igen sokan vannak s a megélhetés eszközei igen csekély számuak. Más szóval, ha egy nagyszámu családban azt mondják: sok a száj és kevés a kenyér, ez azt jelenti, hogy ha a családból valaki eltávozik, jobban megtudnak élni. Nos? Ha kivándorol a lakosság egy része, az ittmaradottak száma kevesebb, de a megélhetés eszköze több.

A kivándorló csak ruhát visz magával, minden egyebet itthon hagy, tehát megkönnyíti az ittlévők életét. A takarékpénztárak tudnak

leginkább tanúságot tenni arról, hogy az Amerikába kimentek mennyi pénzt küldenek haza. Miért drágul tehát minden, holott az előbbi következtetéssel olcsulásnak kellene beállnia?

A székelymentési-akció mindent megtesz, hogy az állapotokon javítson. Hogy mennyiben sikerül ez a törekvése, az nem tartozik ide, de annyi bizonyos, hogy még eddig sem a kívándorlást nem tudta megakadályozni, sem a növekedő megélhetési gondokon nem tudott könnyíteni. Ez azonban nem az akciót vezető egyéneknek mult, hanem azokon az eszközökön, amelyeket az állam rendelkezésére bocsát. A székelymentési akció működésének gyümölcseit tehát még csak a jövőben élvezhetjük.

Mi lesz azonban addig, ha ez a folytonos drágulás tovább is tart?

Ennie okvetlenül kell az embernek és hideg szobában, kemény télen által, senkisémet élhet. A tisztviselők fizetése nem áll arányban azokkal a kiadásokkal, melyeket belőle fedezniök kell. Az állam székelyudvarhelyi tisztviselőknak nem ad drágasági pótlékot, mert Udvarhelyt is a többi kis városok közé számítja, hol az élet olcsóbb. Pedig Székelyudvarhely városához — drágasági szempontból — fogható város, alig van Erdélyben.

A drágaság állandó fokozódása és a fizetések mostani stádiumában való maradása tehát a tisztviselők eladósodását fogja eredményezni. Tisztviselői kölcsönt annyit adnak, amennyi épen csak kell.

Csak hogy ez így nem jól van. Valahol meg kellene ezt a dolgot szivlelni és az állapotokon javítani, különben baj lesz.

Eredményes hazafias működést a kenyérért való nehéz küzdelemben, méltányosság nélkül, ne várjon, mert nem is várhat senki.

Nyaralás.

Mikor a nyárnak egy bizonyos szaka, mondjuk június vége, elérkezik, minden ember leküzdhetetlen vágyat érez magában arra, hogy rendes tartózkodása helyét odahagyva, valami más vidékre utazzék.

Mindenki fáradt és keresi a nyugalmat, mindenkit akkor fog el a katarus, reuma és egyéb betegség, melynek gyógyítása halasztást már nem tűr. Az alföldi ember hegyes vidékre vágyik, a hegyes vidéken lakó az Alföldre kívánczik; a hidegebb éghajlat alatt élő a melegebb tájakat keresi, a melegebb régiók embere hűs levegőt óhajt; aki bükk-, vagy tölgyfa erdő mellett lakik, annak fenyőillat kell, a fenyőerdősök tölgyfa erdő; az édes víz mellettinek sós víz, a sós víz mellettinek ártézi víz és így tovább.

Jogczim mindig akad az elutazásra s ha épen más nincs, hát azt mondja az ember: „Unalmas dolog mindig ugyanazon helyen élni. A változatosság jót tesz. Egész éven át kinlódik az ember, megérdemel egy kis szórakozást”. Szóval el-el a megszokott helyről oda, ahol enyhébb a lég, vidámabb a határ s ahol gondtalanul pihenhetünk.

Nosza, neki a csomagolásnak! Ez az egész házgyökeres felfordítását jelenti. Az ablakról lekerülnek a függönyök, a butorokat felöltöztetik a legkülönbözőbb ruhákba, minden kimozdul a helyéről és minden hely tele lesz dohánnyal és naftalinnal, úgy hogy az ember egész nap tüsszöl tőle és asztmában

sz szenved. Az előszobában a varrógép berreg, a szobákban a cseléd kattog, különféle ruhák hevernek szerteszét változatos rendtelenségben, úgy hogy még leülni sem lehet és minden sarokban egy skatulya, koffer, meg más hasonló börönd tátogatja üres száját.

Három napig tart a lőtás-futás, csapkodás, pakolás, gyötrődés s mikor az ember végre holtra fáradtan a vasuti állomáshoz ér, akkor konstatalja, hogy az egyik szekrényt még nem zárta be, a konyha ablakát nyitva felejtette s a macskát nem kergette ki a szobából. Gyorsan vissza! Még van 15 perc.

Utolsó csengetés után váltunk jegyet és boldogan kapaszkodunk fel a vagon lépcsőjén. A boldog érzést azonban rögtön felváltja a legmélyebb boldogtalanság érzete. Mintha minden ember összeszélt volna, hogy egy ugyanazon napon utazzék. Minden szakasz színültig telve s a közönség egy része a folyósókon szorong, a felhalmazzott podgyász között. Irtózatossá válik a kiabálás és káromkodás kívül-belül. Kívül a kalauz ordít, hogy „tessék beszállani, mindjárt indul a vonat!” Belül a méltatlankodó közönség bög, mert nincs hely. Az ember ott függ a lépcsőn és nem tud feljutni.

Végre egy utolsó erőfeszítés és fenn vagyunk. Kézikofferünket fáradtan dobjuk le és megkönnyebülten töröljük le homlokunkról a fáradság, izgatottság és félelem verejtékét. De mi történik ebben a pillanatban? Egy erőteljes kéz megragadja kofferünket, mérgeesen a sarokba dobja és egy döngő hang mordul reánk:

— Nincs az urnak szeme? Itt van a helye

böröndjének a feleségem kalapján? Mi?

— Bocsánat... hebegjük, de ez nem használ.

— Az embert a drága pénzéért ide kiszorítják s akkor ön még feltalokodik és kárt tesz a holmiban. Szemtelenység!

A vonat elindulása egy pillanatra véget vet a lármának, de csakis egy pillanatra.

Jön, azaz mászik a kalauz és kéri a jegyet. Épen kapóra. A vonat elindulása következtében beállott szélcsendet irtózatossá vihar váltja fel. A sérelmes közönség pokoli lármával esik neki.

— Csalás! Rablás! A magyar államvasút becsapja a jámbor embert! Panaszkönyvet kértünk! Disznóság! Ne taposson kérem a lábamra, mert megjárja! Jegyet bezzeg tudnak kérni, de helyet adni nem tudnak! stb. stb.

Össze-vissza srófolódik mindenki, miközben az ember kalapját egy előrenyúló kéz kiüti a fejéből, egy könyök oldalba döfi s egy óriási láb a tyukszemére nehezedik. Mindezek miatt még bocsánatot sem kérnek, hanem az esetleges megbántólásért jól lehorodják az embert.

— Minek áll kérem az utba? Látja, hogy nincs hely!

Csendesen összehuzódunk és jól eső kárörömmel figyeljük azt a sokféle skatulyából összerakott ingadozó tornyot, mely a mellette álló, leggorombább urra ráesni készül.

A katasztrófa megtörténik, az úr káromkodik, mi meg nevetünk.

Ez az igazi akasztófa humor.

BELFÖLD.

Enquète az anyakönyvi törvény revíziója tárgyában. A belügyminiszteriumban szeptember hó 10-én gróf Andrássy Gyula belügyminiszter előkelével ankétet tartanak az anyakönyvi törvény revíziója tárgyában.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, aug. 17.

A politikai helyzet a nyári szünet alatt, mint előre látható volt, eddig változatlan maradt. Nem is valószínű, hogy ősz előtt nagyobb hullámverések legyenek, bármennyire szeretnék is, különösen azok, akik haladó vizeken eveznek. A politikusok nagy zöme nincs a fővárosban, a kormány tagjai közül is csak Wekerle miniszterelnök és Andrássy belügyminiszter tartózkodnak a fővárosban. Wekerle és Andrássy a képviselőház elé terjesztendő törvényjavaslatokon dolgoznak. Wekerle munkálatai főleg a progresszív adóra, Andrássy főleg az alkotmánybiztosítókra vonatkoznak. Az egyes miniszteriumok most állítják össze az 1907-iki költségvetést, mely már lényegesen más irányelvek szerint készült s más keretekben is mozog, mint az idejé. Wekerle e hó végéig teljesen el akar készülni a munkájával, mert a jövő hónapban idejét előreláthatólag teljesen igénybe veszik a kiegyezési tárgyalások, melyek szeptember első napjaiban megkezdődnek.

A képviselőház összeülése előtt, valószínűleg már szeptember végén pártkonferenciát tart a függetlenségi párt. Ezen a pártkonferencián megvitatják a jövő feladatait, foglalkoznak a politikai helyzettel s egész erélyvel megindítják a párt országos szervezésére vonatkozó akciót. Polónyi igazságügyminiszter e hó végén visszatér Karlsruhból s befejezi reformjavaslatát, melyből eddig tizenegy van kész. Szeptember elejére, amint értesülünk, összehívja azt az ankétet, amelyen a sajtótörvény revízióját vitatják meg.

*

A föld, melyet évezredre kiható intézményeivel a magyar nép számára megtartott, ez évben is meghozta gyümölcsseit és most már a földmivelő tisztában van azzal, hogy mit ér rá nézve a gazdasági év. Most már lehet szemlélődni és beszélgetni.

Azonban, amint nem létezik végtelen kolbász, úgy nincs végnélküli utazás sem. Egy állva, kinosan eltöltött éj után, melynek folyamán minden állomáson óriási utazó tömeg száll fel a már amúgy is túlszűrt vonatra, végre célunkhoz érünk.

A boldogító gondolat, hogy leszállhattunk, felfrissülve, ruganyos léptekkel ugrálunk le a lépcsőn és csomagjaink elszállítása iránt intézkedünk. Nagy bajjal megfogunk egy rongyos alakot és lakás után tudakozódunk. Az ember bambán ránk néz, feltolja kalapját a feje bubjára, megvakarja a füle tövét s nagykesőre kibökkenti, hogy lakás aligha lesz.

— Semmiféle üres lakás nincs?

— Nincs istálló. Azaz, hogy még egy van a Tó-utcában.

— Messze van a fürdőtől?

— No nincs éppen messze: egy jó félórányira.

A guta kerülget minket, de mivel képtelenek vagyunk tovább utazni, elvezettjük magunkat a lakáshoz.

A lakáskiadó, egy ravaszkepű atyafi (a lakáskiadók mind ravaszkepűek), horribilis nagyságu ár ellenében hajlandó a szobát átengedni s biztosítja az embert, hogy az száraz, féregmentes és csendes. Mi igaz ebből? Semmi. A szoba az udvarnak egy félreeső sarkában fekszik, a falakon még ott van a nem régen leszedett gombák s a már régen megölt férgék hullájának nyoma. Az ablak mellett egy sertés, melynek csendes lakásai már éjjel után felverik az embert édes szenderegésből s az alatta lévő trágyadomb szaga és legyei irtó háborút kezdenek az ember minden érzékszerve ellen.

Ez azonban még csak egy része a csalódásnak.

Mindjárt az nap észre kezdjük venni, hogy a koszt megehetetlen, a sör, bor megihatatlan, a hideg (vagy meleg) türethetetlen és a fürdő kritikán aluli.

Néhány hetet keservesen kihúzzunk s azzal ismét felszedjük a sátorfát.

A föld kalászos terményei részben a magtárakba kerültek, részben a kazlakban várják kicsépelgetésüket, a földtől még el nem választott többi termények pedig a fejlődés oly stádiumában vannak, hogy meglehetősen tudjuk, mire számíthatunk.

És erre néz Magyarországon minden szem. Nemcsak a gazdáé, hanem az iparosé és kereskedőé is, mert a termés jó vagy balsikere kihat az iparos és kereskedő jólétére is.

Annyit mondhatunk, éhen nem fogunk halni a kenyér-magvak hiánya miatt. Szemtermésünk egyike a legjobbaknak. Igaz, hogy az öröm nem általános, mert öt Tiszamenti vármegyében az esőhiány nyomorúságot teremtett; de az egész országban a termés eredménnyel meg lehetünk elégedve, mivelhogy a jóközépnek a mértékét megüti.

Még többet vártunk, ezt is meg kell valáni. A zöldben álló buza és rozs rekord termést ígért és reményeink nagyon magasra lettek felcsigázva. De szokatlanul nagy munkába is került terményeink betakarítása. A megdőlő gabonák a rendes munkaerő két-három, sőt többszörösét követelték meg. Rengeteg lett a szalma és vele nem birt lépést tartani a szemtermés. Ez nagyon megdrágította az aratást és cséplést. A rész-aratás és cséplés csekély rentabilitása új egyezkedéseket tett szükségessé és nagy vidékeken sikerült emiatt sztrájkmozgalmakat szítani.

A szokottnál több veritékkel és költségekkel bekerül tehát az idejé év szálás gabonatermése és ezzel a magyarországi népesedésnek életfeltételei egy évre ismét rendelkezésre állanak.

Nem ily kedvező a kapások várható terméseredménye. A vétel és mesterséges takarmányosok termése ugyan meglehetősen, de az ablaktakarmány nem kielégítő. Ezeknek kedvezőtlen eredménye a magyar piaccal meg is fogja éreztetni hatását, mert meg fogja zsidbasztani az állattartást, csökkenteni a hizlalást és állati produktumok előállítását.

Örömmünk tehát nem teljes, a mint hogy ritkán is szokott ilyen lenni. Mégis most, a betakarítás után, hálával gondolunk az égre ennyire is. Azt mondjuk a palócczal, hogy: „Ezt is köszönjük!”

*

A „Társadalomtudományi társaság, amely évekként ez előtt arra az ideális célra alakult,

Abban a reményben ülünk a vonatra, hogy most már bizonyára kényelmesebben utazhatunk, mert ilyenkor még senki sem utazik visszafelé. Csak-hogy visszafelé nem létezik ebben az esetben. Ami nekünk visszafelé, az másnak előfelé. A felszállásnál ugyanazok a jelenetek ismétlődnek, azzal a változattal, hogy mégis találunk ülőhelyet oly szakaszban, ahol még csak heten ünek. Egy család. Az apa, illetve férj, egy kövér bácsi, aki már lehuzta a cipőjét és irtózatosságot szivart sziv. A mama, illetve feleség, egy még kövérebb néni, akinek szörnyű melege van s emiatt ajtó-ablakot kinyit. A légvonat csak úgy hasogatja az ember fülét. Azután van öt gyerek: két leány és három fiú.

Utazott-e valaki olyan szakaszban, amelyben öt gyerek volt? Ha nem, kívánom, hogy utazzék. Tudom, hogy még a túlvilágon is megemegeti. Amit öt gyerek egy napon át cselekedni képes, az leírhatatlan. Az ember füle zúg a lármatól, ruháját bepiszkítják, lábát összetapossák, kalapját összeülik, lánczát összetépi. Az egyiknek viz kell, a másiknak kenyér, a harmadiknak a hintaló, a negyedik ki akar menni, az ötödik, aki künn van, be akar jönni. S ezt variálják egész napon át. Szót emelünk mindezekért nem szabad, mert a harcias mama czudarul leszid.

Ez az ut is véget ér.

Mire haza érünk, kiráz a hideg, köhögünk, tüsszölünk, fülünk zúg s ha lefekszünk oly irtózatossá álmaink vannak, hogy betegen ébredünk fel.

Két nap múlva, a kellemes nyaralástól felfrissülve, hivatalunkba megyünk.

Mi ebből a tanulság?

Az, hogy a kinek nem okvetlenül szükséges a nyaralás, az üljön otthon, akinek pedig szükséges, az ne utazzék akkor, amikor *mindenki*.

Gerárth.

hogy a szociális kérdésekkel tudományos alapon foglalkozzék s szellemi előharcosa legyen a korszerű haladásnak s a mely e szép, humánus és nemes program révén köztiszteletre és nagy tekintélyre tett szert az országban és közéletünk vezérei közül is sokaknak rokonszenvét és közreműködését megnyerte, az utóbbi időkben messze eltávolodott kitűzött céljától.

Előbb a nemzetközi szociáldemokrata párt tudományos arcier gárdájává szegődött, később pedig, éppen az internacionális elemekkel való szoros nexusánál fogva, a Kristóffy-éra szolgálataiba állott. S hogy fanatikus megátalkodottsággal ezeket az irányokat követi ma is, annak tanubizonyságát adta arról, hogy Kristóffy-t a minap újra megválasztotta választmányi tagjának.

Ezzel a mérték betelt s gróf Andrássy Gyula, a ki a társaság élén évek óta az elnöki tisztséget viselte s a ki a társaság elvadult iránylatával már úgy sem állott semmi lelki rokonságban, nem vállalhatott többé szolidaritást azzal a társasággal, amely szellemi vezetői sorában előkelő helyet adott a nemzeti jogok legciznikusabb áruelőjének.

Andrássy grófnak tehát le kellett mondania az elnöki tisztről s mikor ezt megtette, az egész közvélemény feltétlenül helyeselte eljárását.

Olyan erkölcsi ostorcsapás volt azonban Andrássynak ez az állásfoglalása a társaságra, hogy mindenki méltán föltételezhette, hogy ez józanitóiag fog hatni s a neki szilajodott tudósok maguk is belátják, hogy eltévelyedésükben immár tulmentek a megengedett határok legfelsőbb korlátai s elérkeztek ahhoz a ponthoz, a hol a közfelháborodás és közmegevetés áll velük szemben.

Ámde, nemhogy magukba tértek volna a tisztelt tudós urak, hanem ellenkezőleg, örömujjongásban törtek ki, hogy most már megszabadultak a tekintély feszélyező nyűgétől, most már szabad a vásár.

*

Ismét, ki tudja hányadszor, sikerült levérni az orosz forradalmi mozgalmat. Mikor e sorokat írjuk, szélcsend van a fehér csár birodalmában, seregszámra végezték ki a zendülő katonákat és az izgató polgári elemeket, zsufozásig teltek meg a börtönök a szabadság harcossáival és a nagy Szarmát síkságon végig húzó országutakat rablánczra fűzött csoportok népesítik be; Szibéria felé visz az út! Ami a múlt hetekben Oroszországban történt, az nem volt egyéb, mint egy felette érdekes és véres részlete annak az általános forradalomnak, a melyben az elnyomott orosz népnek a tudósok, az intelligencia és a nemesség egy részének segítségével végre is sikerülni fog az autokrácia járma alatt nyögő Oroszországból egy szabad, modern jogállamot teremteni. Akik a munkásszabadságért harcolnak, azok már századok óta megszokták a börtönt és a puskapor szagot és bármilyen kegyetlenséggel nyomta is el a zsarnoki hatalom a legújabb zendüléseket, ez nem fogja visszaretteníteni a további harctól az orosz szabadság avatott bajnokait.

Tanulsága a legújabb forradalmi mozgalmaknak az, hogy a nemzetközi alapon szervezett szociáldemokrata munkásság szoros fegyverbarátságra lépett a földhöz s a hazához ragaszkodó parasztsággal, nemkülönb a hazafias orosz intelligenciával és a nemességgel. Együtt vannak a szabadságért harcolók táborában a legkülönbözőbb elemek, a melyek más időkben talán halálos ellenségekként állanak egymással szemben; de most, a midőn a közös nagy ellenség, a csári és a főpapi autokráciával kell megküzdeni, együtt vannak mind egy táborban.

Fürdőink fellendítése.

Székelyudvarhely, aug. 17.

A székely akciónak egyik fontos ágazatát képezi a székelyföld idegenforgalmának és ezzel kapcsolatban a székelyfürdők fellendítésének ügye.

Fürdőink napról-napra panaszokdalt és panaszokdalt, hogy a fürdők látogatottsága évről-évre csökken, idegen forgalomnak pedig hire hamva sincs.

A székelyügy barátai és harcossai ezek után egyoldalú információk alapján kezdték a magyar

közönséget vádolni azért, a miért a székely fürdőket mellőzve, külföldön nyaralnak.

Fürdőink egyrésze állami támogatást is kért, a mit eddig nem kaptak meg s óhajandó volna ha nem is kapnák meg. Kissé különösnek látszik az óhajlás, de bebizonyítható, hogy állami támogatással nem lehet a jelenlegi állapotokon segíteni; az állami segítség legfeljebb a fürdő tulajdonoson segítenék ideig-óráig!

Nekünk pedig erre szükségünk nincsen, arra van szükségünk, hogy idegen forgalmunk legyen, hogy az idegenek pénze itt maradjon s ezt pedig soha sem érhetjük el azon a maradiságot jellemző uton, melyen jelenleg székely fürdőink haladnak.

Sajnos fürdőtulajdonosaink be kell lássák, hogy a mai állapotoknak ők maguk az okai s ezért bizony kár fölhármáznai az egész világot. A közmondás tartja: Segíts magadon és megsegít az Isten; tehát tegyék meg ezt a fürdőtulajdonos urak, fogadják meg az adandó tanácsokat és meglátják, hogy fürdők fölfognak lendülni.

Ne várjanak állami támogatást és ne várjanak összetett kezekkel arra a bizonyos sült galambra, hanem tegyenek valamit. Hogy mi legyen az a „valami“ tenni való, azt bizonyára fürdőtulajdonos uraink nem tudják, a mit sajnos kénytelen voltam tapasztalni, s ezért nem fogják tőlem rossz néven venni, ha egy kis kitérés után egy komplett tervvel állok elő.

Székely-fürdőink egyik hibája a fürdők horribilis drágasága. Eme drágaságnak köszönhetik fürdőink, hogy nem látogatják. Mert sajnos nálunk még mindig az a főcél, hogy az idegeneket alaposan kiszébeljük. Ezzel elérjük azt, hogy többet soha felénk sem látogat. A fürdőtulajdonosok erre azt mondhatnák, tessék a fürdőket látogatni, mert ha több vendég van, olcsóbb vendéglői árakat szabhatunk. Ezt azonban nem mondhatják, mert minálunk az a megmagyarázhatatlan eljárás dívik, hogy mentől több a fürdővendég, annál drágább minden. Ugyan mondja meg valaki, hogy van-e kedve például Sz—ke fürdőre tartózkodni, mikor ott egy közönséges ebéd 3 fogásból 2 korona 80 fillér, Bpsten pedig a vacsuztatásban egy hét fogásos ebéd 1 korona 50 fillér. Azt hiszem ilyen viszonyok mellett senkinek sincs kedve a székely-fürdőre nyaralni, mikor fele költséggel elsőrangú külföldi fürdőre megléhet!

Második nagy hibája fürdőinknek a lakáshiány. Kidőlt, bedőlt oldalú, lyukas fedelű, betört ablaku nyaralókban havi 40—60 koronáért senkinek sincs kedve lakni, hívják bár azt a nyaralót „Attila-laknak“. Természetesen itt is előállhatnak a fürdőtulajdonosok, hogy hiszen építenék, de az építésre nincs pénz s ha lenne is pénz, mire való építeni, mikor a mostani lakások is üresen állanak, de hogy ezek a lakások miért üresek annak okát nem kutatják!

Harmadik nagy és legnagyobb hibájuk fürdőinknek, hogy nem ismertetik fürdőiket, nem reklamirozák, akadnak ugyan egyes fürdők, hogy köztesznek egy-egy hirdetéset valamely lapba s azt hiszik, hogy ezzel eleget tettek kötelességüknek!

Ezenkívül fürdőinknek még számtalan más hibája van, mely hibákat itt nem fogom felsorolni, csak azt akorom fölhozni, hogy majdnem minden fürdőről lehet hallani panaszokat. Így pl. egy valaki kért prospektusokat az összes székely-fürdőkről és egy hó leforgása alatt mindössze 3 mond: három prospektust kapott. Egy fürdővendég panaszkodott, hogy K. fürdőnél nem a prospektusban jelzett árakat szedik, hanem annak kétszeresét. T. fürdőre megtörtént egy kirándulóval, hogy egy fél napi ott tartózkodás miatt gyógy- és zenediját szedték! Székely-fürdőink egyike sem ad a sajtó munkásainak, hírlapíróinak semmi kedvezményt, holott ezt összes hazai fürdőink megteszik. A székelyföld fürdői ugylátszik mivel sem akarják honorálni azt a lélekölő munkásságot, melyet hírlapjaink a székely-fürdők fellendítése érdekében teljesen ingyen kifejtnek!

Elég ebből ennyi, sőt talán sok is. Ha ezek után sem akarják elismerni fürdőtulajdonosaink, hogy ők a hibások s nem a közönség, akkor valóban megérdemlik, hogy teljesen tönkre menjenek. Példát vehetnének a Bajorerdőben levő fürdő és nyaraló hely birtokosoktól, kik a bajorerdőbeli „nyaralók társasága“ címmel egy társaságot létesítettek. E társaságnak külön központi irodája van, a mely külön bármelyik nyaralóról ad prospektust, de ettől eltekintve évente kiad egy gyönyörűen illusztrált könyvet, melyben az összes nyaralóhelyek leírása megvan, még pedig nem csak nagy általánosságban meg-

írva, hanem német alapos tudással összeállítva. Megvan benne, hogy valamely fürdő az utolsó vasuti állomástól hány kilométerre fekszik, mennyi a kocsi-díja esetleg az omnibuszdíja. Ha az állomáson nem lehet mindig köcsit találni, megvan jelölve, hogy kivel lehet e tárgyban értekezni. Ezenkívül benne van, hogy N. vendéglőben egy pohár tej 6 fillér, egy napi teljes ellátás az igények szerint 50 fillértől 2 koronáig terjed. A szobák ára pedig 20 fillértől egy koronáig váltakozik. Ezzel magasabb ár nincsen! Ha egy napig is tartózkodik valaki, akkor is csak a meghatározott csekély órákat fizeti. Ha valamely nyaraló csak egy fillérrel többet szedne, akkor kizárják a társaságból és bojkottálják. De van is e helyeken forgalom. Évente több százezer idegen fordul meg!

Ha tehát azt akarják székely fürdőink, hogy forgalmuk megnövekedjék, akkor legelső sorban meg kell alkossák a székely fürdők társaságát. E társaságnak központja Székelyudvarhely lenne. Ezen irodában el kellene helyezni az összes székely fürdők prospektusait nagyobb mennyiségben. El kell helyezni az összes fürdők fényképeit s raktáron kell tartani az összes ásványvizet. Ezen iroda aztán szolgál utmutatással az összes székely fürdőkre a távolságot, a költséget illetőleg. Gondoskodik kocsikról. Egy szóval a fürdőkre jövő közönséget minden fntkározástól, szaladgálástól megkíméli. Egy ily iroda fölléltatása és föntartása képezi az alapot. Ennek a föntartásához már lehet állami segítséget kérni! Ez lenne az első alapvető munkálat.

A második teendő az lenne, hogy miután fürdőink nem megfelelő lakásokkal, vagy nem minden igényeknek megfelelő villákkal bírnak, az óriási területű erdőkből jelöljenek ki pl. száz villa részére, egy-egy 100—200 □ ölnyi területű helyet villaépítők részére teljesen ingyen. E terület a fürdőtulajdonos birtokát képezi s a villa is pl. 50 év múlva a fürdőtulajdonos birtokába megy át. Kiszámíthatatlan előnye van az ilyen építkezésnek. Mindenki építhet villát a saját tetszése és igénye szerint. Megszaporodik a fürdő közönsége állandó nyaralókkal, a miből nagy haszna van fürdőinknek. Ezek a vendégek, ha megkedvelik a helyet, évről-évre több nyaraló közönséget vonzanak magukkal. Közgazdaságilag és iparilag is nagyot lendülne az illető vidék, a mennyiben a nagyobb közönségnek állati és növényi termékekben nagyobb a fogyasztása s így e termények értékesítése is könnyebb. A fürdővendégek által teendő építkezések és ipari tárgyak bevásárlása által az ipar és kereskedelem föllendül. A nép keresethez jut. Cserép-, téglagyáraknak, zsinoly készítőinknek nagyobb lesz a forgalma s mivel több anyagot gyárthatnak, e révén több munkást foglalkoztathatnak! Ha a fürdők közönsége megszaporodik, nagyobb lesz a kirándulók száma, nagyobb a kocsis forgalom s ezek révén a pénzforgalom. Sok más egyéb kiszámíthatatlan előnye lenne ez építkezéseknek.

Harmadszor minden fürdőnek oda kell törekedni, hogy legalább 2 fürdői vendéglő legyen, az egyik szerényebb igényeknek megfelelő árákkal, de mindenkéül előre meghatározott, szabott árakkal, mely árakon tul menni semmi körülmények között sem szabad s erre szigorúan föl kell ügyelni. A vendéglői, fürdői és lakás árakat mindenre nézve egész határozottsággal meg kell állapítani s azt a központi irodának bejelenteni s a prospektusokban közzé tenni, a mely fürdő ezek ellen vét, azt a központi iroda többé nem támogathatja. Végül az összes Székelyfürdőkről ki kell adni különböző európai nyelveken egy ismertető képes füzetet, melyben röviden meg legyen írva minden tudnivaló az illető fürdőről. Legyen benne kilométer mutató is. Föl legyenek sorolva az összes kiránduló helyek s legyen mellékelve hozzá egy székelyföldi térkép. E füzeteket meg kell küldeni az összes külföldi turista társaságoknak ingyenes kiosztás végett. E prospektusban legyenek benne az árak külföldi pénzürtékre átszámítva s legyen benne az is, hogy az idegenforgalmu irodában e pénzeket be lehet váltani magyar pénzre és viszont. Legyen ezenkívül benne egy táblázat, hogy a vasuti költség az illető fürdőig, Magyarország végállomásától s a külföld összes nagyobb városaiból mennyibe kerül. — Ki kell adni fürdőinknek ugynevezett reklám képeslevelező-lapokat, a levelezőlap első oldalán legyen üres hely az írásbeli közlemények számára és a cím számára, a levelezőlap hátsó oldalán legyen egy fürdői tájkép, a fürdő ismertetésével együtt. Ezeket a levelező-lapokat a fürdői közönségnek s az ott megforduló közönségnek ingyen kell osztogatni. A fürdő-igazgatóság-

nak ennél jobb reklám nem kell, mert alig kerül egy csekély összegbe a levelező-lapok előállítására, a szétküldést már a nagyközönség eszközli teljesen díjmentesen. Kiszámíthatatlan egy ily reklámnak a haszna, miután az a ki a levelező-lapot megkapja, mégis csak érdeklődik a levelező-lapon levő kép iránt s így kénytelen kellelten el kell olvassa a kép mellett levő fürdői reklámot, míg egy prospektust nem mindig olvasna át szívesen s ezenkívül oly czimekhez jut el a levelező-lap, hogy a fürdőigazgatóság soha sem jutna ezen czimekhez, prospektusok elküldése végett.

Tapasztalatból tudom, hogy ha ezen az általam kijelölt uton fürdőink megtennék a tennivalókat, akkor rövid idő alatt lenne idegenforgalom és lenne pénzforgalom, de sajnos erre nézve semmi biztató kilátásom nincs, amennyiben eddigi számtalan cikkekimnek sem volt semmi eredménye. Ez is csak kiáltó szó a pusztában, fátra hányt borsó, melyet az illetékes körök figyelembe sem vesznek. Adja Isten, hogy ne úgy legyen!

Nagysolymossy Szabó Ferencz.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, aug. 19.

Párcellázási járvány.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A párcellázási úzerkedés, mint azt az Udvarhelyi Híradó 33-ik számának első cikke kifejti, már eddig is tömérdek embernek adta a kezébe a vándorbotot, most azonban már egy pusztító járványos betegség méreteit kezdi ölteni. Nem hiszem, hogy az új korszak kormányának, főleg Darányi Iguác földművelésügyi miniszternek tessék ez a dolog. De viszont azt sem hiszem, hogy a kormányzás és közigazgatás rendelkezésére álló eszközökkel olyan gyorsan és sikeresen tudjon gátat vetni e betegség pusztításának, mint kellene.

Magamnak is sok keserű tapasztalatom van a párcellázás tekintetében pár év óta, figyelem a mostani fejleményeket is. És csakis a független, a szókimondó sajtót tartom alkalmasnak arra, hogy a sok párcellázási visszaélés veszedelmétől úgy a hogy megvédjem. Persze mozgásba kell hoznia a törvényhozásnak és kormányának is a maga, bár lassabban ható, de a teljes eredményhez nélkülözhetetlenül szükséges eszközeit. Egy az országot járó ismerősömtől hallom, hogy találkozott a vasuton egy tanárral. Hová megy tanár ur? — Birtokot vettem, most párcellázom. — Egy másik állomáson egy szabómestertől ugyanazt a választ kapta. A harmadik állomáson azt hallotta, hogy egy nagy birtok párcellázása azért nem megy előre, mert a közvetítők közel kétszeresét kérték a parasztoktól annak az árának, a mit az eladó uradalom kötött ki. Egyszóval párcelláz itt már és hirtelen meg akar ezen a révén gazdagodni nemcsak a birtokos, de a bankár, ügyvéd, tanár és szabómester is.

Sok szomorú példája általánosan ismeretes már a nyereszkes párcellázásnak. Egy csomó birtok került így bitangságba, pénzintézetek, végrehajtók, szóval olyan elemek kezére, a kik a föld művelésével, gyümölcsöző vagyonként való kezelésével bizony nem foglalkoznak. És ezekre megy az olyan emberek száma, a kik a párcellázásnál elvesztették a meglevő vagyonukat is, csak annyit mentettek meg, hogy megváltás a jegyüket Amerikáig.

A párcellázási járvány persze csak fokozza ezeket a beteges tüneteket. Mert hogy áll valóságban ez a dolog?

Vajjon olyan temérdek a pénz az országban, hogy földmives népünk bármilyen drágán vásárolhatja a földet? Vagy olyan nagy a föld jövedelmezősége, hogy a kétszeres ár törlesztését is lehetővé teszi? Vajjon a földmives paraszti keze alatt mindjárt kincses bányává változik a föld.

Bizonyára nemmel kell felelni ezekre a kérdésekre mindenkinek, a ki a való viszonyokat csak egy kicsit ismeri. Az emberek csak egy kis részét tudják megfizetni a párcellázás utján vásárolt földnek. Mert a párcellázás mesterségesen éleszti a vásárló kedvet s ki nem számított vállalatokba kergeti a népet. Az a dolog, hogy a paraszti kézen jövedelmezőbbé válik a föld, csak bizonyos mértékig áll. Addig tudniillik, a míg a kisgazda szerényebb megélhetési igényei jobbá teszik a helyzetét a közép- és nagybirtokosokkal szemben s a míg felül tud emelkedni a kukoricza-buza gazdálkodás ősi sablonjain. Máskülönb, ha a kisgazda üzemi költségeit nagyra

növeli a föld drágasága, a kamat és mindenféle mel-
lékes fizetni való drágasága, továbbá, ha nem tudja
a rendesnél több tudással és ügyességgel művelni a
földjét, hiába vonja meg magától a kenyeret, a
ruhát, az italt, a pipát, nem tud annyit megtakarítani,
a mennyivel a vásárolt föld árát törlesztesse.

De hát hiszen a párczellázók csak olyan embe-
reknek adják el a földjüket, a kikről biztosan tud-
ják, hogy meg is fizetik. Ez az általános fölfogás.
De egyáltalában nem helyes. Mert a parcellázók leg-
nagyobb részben csak arra utaznak, hogy az első
részletet megkapják, a miből kifizetik maguknak,
vagy másnak a províziót és a nyereséget. Hogy mi
történik a vásárlóval, nem törődnek vele. Két-három
évi peres huza-vona után, a melyre rámege a parcellá-
zás vásárlónak biztosítékul kikötött kis vagyona, a
végrehajtó kidobja a birtokából s a parcellázó üzér-
kedő új áldozatokra vadászhat.

Azt hiszem nyolcz nap alatt nyélbe lehetne
ütni egy törvényt, a mely gátat vet a parcellázó
járványnak. Minden nap sulyosbbitja a veszedelmet.
A sok óvó hang, a társadalmi testületek egyikétől-
másiktól jövő intés nem használ. A parcellázó
ügynökök tudnak a szociálista izgatók nyelvén is.
Azt beszélnek, hogy az urak csak azért akarják a né-
pet a birtokszerezésről lebeszélni, mert nem akarják,
hogy a népnek földje legyen. A kapzsi módon nye-
részkedő tőke így áll be szociálista agitátornak
szóval is. Tettel már sok faluban cselekedte az agi-
tációt, a mikor egy-egy csomó családot földön-
futóvá tett.

Szent Istvánemlékezete.

Mire a holnap reggeli napsugár aranszálaival
átszövi a hajnal ködét, az ezer éves Magyarország
templomtornyaiiban ünnepi imára kondulnak meg a
harangok, melyeknek zsolozsmára hívó, áhítatot keltő
hangja átzúg a vereckzei-szoros sziklahalmaitól az
Adria kék hullámfodraiig, a melyeknél végződik
Szent István birdalmának határa.

Az első magyar király emlékét ünnepli nem-
zetünk. Ennek a szent királynak emléket — a ki
a honfoglalóktól megszerzett országot állammá ala-
kította; a kinek alkotmányos szabadságát s a ke-
resztény vallásnak Árpád földjén első talpkövet kö-
szönheti — kegyeletét őrizi legbensőbb áhítatával. A
mint megdördülnek az ágyuk Buda és várában, a
mint felzúg a magyarok ajkán az áldó kegyelet
hangja: felujtja e nemzet szívében egy ezredév
küzdelmét.

Midőn az ország fővárosában a szent király
csodálatos ereklyeként megmaradt jobbát körülhor-
dozzák, kell, hogy e nemzet millióinak eszébe jusson,
hogy a fölöttünk átviharzott ezer év alatt hányszor
borult be e honnak arca és hányszor derült ki ujra.
Hányszor hordozták körül királyaink a vész napjai-
ban a csatára hívó véres kardot és e szent király
emlékezetének varázsa alatt hányszor vetette magát
a nemzet virága az ellen ádáz soraira, hogy a ki-
vívott győzelem után újra szabad legyen az ország,
hogy újra kizöldüljön a béke pálmája, míg aztán
ujból és újból meg nem szólalnak a harci harsonák.

Egy ezer év után, mikor leküzdötte e nép sok
százados küzdelmét, kiállotta életrevalóságának vér-
keresztéses tűzpróbáját: im él, számában nem meg-
fogyva, de megszorodva, dacolva kül- és bele-
lenségének gyilkával törhetetlenül. Ha elgondoljuk,
hogy kevés nép dicsőkedhetik ily hosszú és dicső
multtal, hogy számos nemzetet sodort le az idők
vihara az események szinpadáról, kik erősebbek,
számosabbak voltak a magyarnál: kell, hogy ismél-
telten felébredjen lelkeinkben a kegyelet érzete az
iránt, a kinek emlékére van szentelve e nap, a ki
oly fundamentumra alapította a nemzet létét, melyet
le nem morzsolhatott az évek vihara.

Ez a fundamentum az erkölcs volt, mely meg-
acézta e nemzet szívét, s a mint jóra, nemesre
hevitte, megerősítette a végzet viharaival szemben is.

És ha ma, még most is, az egymásra uszított
embergyűlölet izzit, gyújt a társadalom minden ré-
tegében, hova járulhatnánk reményteljesebb szívvel,
mint az első szent király Isten megáldotta magyar
egyházába, hogy leedsjünk hazánkra az ő védelmét.

Hogy erősítsen meg és segítsen bennünket
minden válságok napjaiban. . .

Hogy reményünk el ne fogyjon és bizalmunk
meg ne fogyatkozzék egy boldogabb jövőben, mely-
nek rá kell még virradnia a magyarra.

Személyi hír. *Szó Gáspár* lovag, róm. kath.
főgimnáziumi igazgató f. hó 16-án Kászonfűrdőről
vérosunkba visszaérkezett és átvette az igazgatói
teendőket intézését.

Urvacsora osztás. A székelyudvarhelyi ev. ref.
templomban ma, vasárnap délelőtt osztják ki, uj-
buza kenyérré, az urvacsorát. Az Urnak szent aszta-
lát ez alkalommal, a Bethlen Kata által adományozott
és 1743-ban készült, értékes és szépen kivarrott ta-
karókkal fogják megteríteni. A műbecsrel bíró,
szép asztali készleteket ekkor bárki megtekintheti
a templomban.

Királyunk születése napjának előestéjén, f. hó
17-én várósunk ünnepi színt öltött. A házak
ormát fellobogózták, az ablakokat pedig fényesen
kivilágították. Az utcákon nagy tömeg hullámozott
egyfelől a kivilágítást szemlélve, másfelől a zenét
hallgatva. Sándorka ugyanis a zenekarával a mille-
niumi emlékoszlop mellett több hazafias dalt játszott
el, miáltal a hangulatot hazafiasabbá és ünnepélye-
sebbé tette. 18-án reggeli nyolcz órakor a katonai
gyakorlótéren tábori mise volt, melyet *Szabó János*
segédlelkész mondott s melyen az egész helyőrség
részét vett. Egy diszszázad a mise folyamán többször
sortűzet adott. A hivatalos misét az idén a Szt.
Ferenczrendiek templomában tartották, mert a ple-
bánia templomban a restaurálás miatt istentiszteletet
most még nem lehet tartani. A misén, mely 9 óra-
kor volt, megjelentek az összes hivatalok a hivatal-
fők vezetése mellett.

A róm. kath. plebánia templom javítási munká-
latai javában folynak. A gyökeres átalakítás, mely-
nek a templomot alávetik, igen sok pénzbe kerül,
de a hívők igen szívesen hozzák meg a nagy áldo-
zatot, mert csak most, mikor a festés, illetve ara-
nyozás egy része már elkészült, tűnik ki igazán,
hogy milyen szép ez az istenháza. A munkálatokra
Mikes János gróf elnöklésével állandó, szakértőkből
álló bizottság ügyel fel, hogy a díszítés teljesen a
templom stíljének megfelelően. Ez a templom abban
az időben épült, amikor hazánkban nem igen épít-
ettek templomot, t. i. II. József császár idejében.
Épen azért az egész országban nincs templom, mely
ehhez hasonló volna. A XVI. Lajosról elnevezett stí-
lus nem tűri meg a különféle színek keverékeit, mert
a sok stucco munka amugy is a saját árnyékvetésével
plastikus. Így főképen az aranyozás az, amelylyel a
templom belsejét és az oltárokat díszíteni kell s ez
kerül sok pénzbe. A templom menyezete és az oldal-
falak egy jó darabja már készen van. Az oltárok
díszítő részeit Budapestre küldötték, mert ott könny-
ebben és alaposabban elvégezhetik rajtuk a mun-
kát. Egyelőre a templom és az oltárok, illetve a
szószék kifestése van tervbe véve, a templom kül-
sejének helyrehozása, valamint még egyes belső
munkálatok a mostani nagy kiadások miatt a jövő
évre maradoak. A hívők állandóan érdeklődnek a
munka iránt és naponként feljárnak a templomba,
hogy a már elkészült, valóban nemes és szép díszí-
tésben gyönyörködhessenek.

25 év múltán. Aug. 15-én szép ünnepe volt a
helybeli református kollegiumnak, mert felsőboldog-
asszonyfalvi *Fülöp Áron* neves költő és képviselőházi
főkönnytáros kezdeményezésére azok tértek vissza,
gyűltek össze és ölelkeztek ismét az *Alma mater* ke-
belén, akik 1881-ben, ezelőtt 25 évvel, érettségi viz-
gálat után szálltak volt el onnan, elbucuzva egy-
mástól, a nevelő édes anyától és tanáraiktól is. A
15 iskolatárs közül *Nagy Árpád* és *Zsidó Lajos* az-
óta kidültek a sorból és a halál martalékaik lettek.
Nyugalmuk legyen csöndes és zavartalan. Betegség
vagy más baj miatt nem jöhettek el *Csia Béla* sep-
siszentgyörgyi bíró, *Hatházi Ferencz* ref. lelkész, *So-*
mogyi Lajos segesvári főerdész, *Deák Géza* zolyomi
főerdész és *Zaizon Lajos* torjai ev. ref. lelkész. Je-
len voltak *Balázs Ignác* közezi ev. ref. lelkész, aki
„Tebenned biztunk“ után buzgó háladó és esdeklő
imát mondott, *Bedő József* városfalvi földbirtokos,
Elekes József dicsőszenmártoni számvizsgáló, *Fülöp*
Áron képviselőházi főkönnytáros feleségével és két
gyermekével, *dr. Lengyel Árpád* székelykereszturi or-
vos, *Palló Imre* kolozsi földbirtokos, *Szentgyörgyi*
Gerő dévaványai földbirtokos feleségével és két leá-
nyával és *Róth Ferencz* pancsovai tanácsos, aki csa-
ládostól *Homoródfürdőn* üdül és onnan jött be. Meg-
ható látvány az iskolatársaknak egymással és a ta-
nitványoknak régi tanáraikkal való viszont találko-
zása, testvéri ölelkezése! Az összegyűlt iskolatársak
az örvendetes találkozás és az új szövetségkötés ma-
radandó emlékéül 150 koronát adtak össze a kolle-
giumi konviktus javára. Az akkor élt és működött

tanárok közül megjelentek: *Bod Károly*, a ki *Homoródfürdő*ről jött haza, továbbá *Gönczi Lajos* igazgató
és *Félegyházi Antal*, mert *Kis Ferencz*, *Szakács Mó-*
zes, *Tolvaly Zsigmond*, *Zajzon Ferencz* és *Nagy La-*
jos főgondnok már rég pihennek a temetőben, a hol
kegyelettel állották körül sirjaikat az egykori növen-
dékek s hullattak egy-két hálás könnyet. A most
működő és itthon levő tanárok közül *Kovács Dániel*
és *Solymossy Endre* szintén jelen voltak. Délután 1
órákor *Sándor István*nál társas-ebéd volt s hol édes,
hol fájó megemlékezések történtek a gyorsan elsu-
hant negyedszázad eseményeiről. Vidám pohárcsen-
gés, sok szép beszéd, dal és zene mellett az idő
gyorsan elröpült és leáldozott az emlékezetes szép
nap is. Ebéd után a 20 tagból álló társaság tagjait
Ferenczi L. fényképben is megörökítette és az isko-
latársak elhatározták, hogy 10 év múlva ismét talál-
kozni fognak. Az iskolatársak, régi tanárok és tanít-
ványok ismét elbucuztak, most már mint hű barát-
ok, a viszontlátásra; soká — örökre tán!

Bucusi Vágásban. Folyó hó 18-án *Szent Ilona*
napján, *Vágásban* bucsu volt, a melyen a kerületi
papság és *Orbán János* plebános más barátai részé-
ről igen sokan jelentek meg. Az ünnepi misét *Mikes*
János gróf főesperes mondotta fényes segédlettel, a
szent beszédet pedig *Oláh Dániel* kadicsfalvi plebá-
nos tartotta.

Házasság. *Gyarmaty Ákos* kereskedő f. hó 18-
ikán tartja esküvőjét *Jánossy Mariska* kisasszonnyal,
özv. *Jánossy Györgyné* kedves leányával, *Brassóban*.

Homoród fürdő vendégei: (utolsó közlemény.)
Horváth Ákos főszolgabíró, *Erzsébetváros*, *Dr. De-*
ák Loránd tb. szolgabíró, *Kolozsvár*, *Roth Sarolta*
Berehalom, *Roth Ferencz* tanácsos, *Pancsova*, *Lang*
Jozsef, *Erzsébetváros*, *Kiss Bálintné*, földbirtokos
neje, *Nagyszében*, *Kovács Gyuláné* polg. mester öz-
vegye, *Nagyenyed*, *Kovács Katinka*, *Nagyenyed*,
Radó Andrásné oszálymérnök neje, *Medgyes*, *Heitz*
Vilmos kereskedő, *Szekelyudvarhely*, *Heitz Reinhold*
kereskedő, *Segesvár*, id. *Hügel Lipót* műmalom tulajd.
Szászrégen, *Ajvász Mártonné*, *H.-Okláng*, özv. *Bod-*
rogi Sándorné, *Szekelyudvarhely*, *Szántoris Kalmánné*
vasgyári mérnök neje, *Vajdahunyad*, *Degen Katalin*
magánzó, *Demeter István* tanár és családja *Hod-*
mezővasárnely.

A székely vasutak építése. A székely vasuti
hálózat *gyergyószentmiklós-mádéfalvi* vonalrészén
az elmúlt hóban serényen folytatták a vasutépítő
munkálatokat. A földmunkák közül 586.000 köbmé-
tert teljesítettek, az egész előirányzott földmunka 51
százalékát. A műtárgyak közül 9 kavicságyas áte-
resztő, egy boltozott áteresztő és 3 nyílt hid teljesen
elkészült, úgy, hogy jelenleg 34 műtárgy áll telje-
sen készen, míg 32 munkában van. Az alagut bol-
tozati kitérésén 163.5 m.-ig haladtak. A vonalórha-
zak létesítése és az állomási felvételi épületek épí-
tése munkában voltak. *Julius* hó 5-én megkezdtek a
felépítmény fektetését is. Megemlítjük, hogy az átlag
2037 munkás közül 43.4 százalék idegen volt, mi-
vel a hazai munkások az aratás miatt, az emelt
bérek dacára is, nagyszámmal hazamentek.

A rendőrség figyelmébe. A városban annyira
elszaporodtak a kóbor kutyák, hogy abban az eset-
ben, ha az állapoton a rendőrség nem változtat, le-
hetetlenné teszik az utcán való járást. Nemcsak
éjjel, hanem nappal is láthatunk mindenütt hatalmas
komandorokat csatangolni, melyek az éhségtől hajtva
az egyes udvarokba hatolnak és az őket kikergetőkre
raugranak. A kisebbrendű disztelen disz-kutyákat nem
is említjük; ezek megszámlálhatatlan rajokban zsu-
roznak az utcákon és játszadásaikkal, valamint
folytonos ugatásaikkal, nagyon kellemessé teszik a
kűnn való tartózkodást. A rendőrségnek intézkednie
kellene, hogy ezeket a kutyákat gazdáik otthon
tartassák, ha pedig az intézkedésnek foganatja nem
lenne, bunkóztassa le azt a sok kóbor ebet, mely
között esetleg dühöd is lehet. (Beküldték.)

Ismét tűz. A múlt héten adtunk hírt egy tűz-
esetről s most szombaton délután három óra után
ismét tűz keletkezett városunkban. A *Kossuth Lajos*
utcában, a helyőrségi kórház és vámház között van
egy, a város tulajdonát képező ház, melyben *Simó*
Pál asztalos lakott. Itt támadt a tűz, mely onnan
eredt, hogy a sütő csöve nem lévén kéménybe beve-
zetve, a belőle kattanó szikrák a ház tetőzetét meg-
gyújtották. Épen heves szél fújt, mely a kis szikra
tűzét lángra lobbantotta. A tetőzetet és a ház falá-
nak egy részét természetesen nem lehetett megmen-
teni, de a tűz tovább terjedését megakadályozta a
gyorsan megjelent katonaság. Érdekes, hogy míg a
város büntetéssel sújtja azokat, a kik kéményt nem
építenek, maga a saját házaiban szintén nem épít.
Kit terhel tehát most a felelősség?!

A Polgári Önképző és Segélyező-egylet folyó hó 12-én a rossz időjárás miatt elmaradt nyári táncmulatságát ma, vasárnap 19-én tartja meg a Koronkai-féle kerthelyiségben. Kezdeté délután 6 órakor. A táncmulatság előreláthatólag igen fényesen fog sikerülni, a mint a nagy érdeklődés mutatja.

x **Saját érdekünkben** használjuk a régóta bevált Maggi féle leves- és ételkészítőt, a melylyel olcsón tehetjük izletessé ételünket. Néhány csepp belőle, tálalásnál hozzáadva, elegendő, hogy az ételek meglepő jó és erőteljes ízt nyerjenek.

x **Táncztanítási tanfolyam.** Simkovits József, előnyösen ismert okl. táncztanító, szeptember hó elején megérkezik és táncztanítási tanfolyamot nyit, mely körülményre felhívjuk a szülők figyelmét.

Évad végén.

Homoródfürdő, aug. 15.

A múlt vasárnap, aug. 12-én a zenekar javára, előképes szavaló és zeneestélyt rendeztek, a mely 100 koronát jövedelmezett.

A rendezés sulya dr. Bournáz ig. orvos felelőségére, erre a temperamentumos szöke asszonykára nehezedett, a ki nem rettenve vissza a minden lépten-nyomon felmerült nehézségektől, néhány lelkes fűrdővendég támogatása folytán, a jó ügyet, nemes bátorsággal, nem remélt szép sikerre juttatta.

A görög tüzen kívül, a mely szétfröcsöcsenne, — csődöt mondott és amelylyel az elég szép és nagy közönséget néhány percze a teremből a szó legszorosabb értelmében kifűstölték, minden sikerült.

Az előképek (Tavas, Tarkák, Okos tanács stb.) kedves látványt tártak a nézőközönség elé.

Bod Karoly ny. r. tanár-lelkész pedig nagy hatással szavalta Szabolcska Mihály „Hazaarúlok” című magas röptű, aktualis jelentőségű és tartalmas költeményét, amely a magyar nemzet ezen élő nagy lantos költőjének izzó faj és hazaszeregetet csattanósan tünteti fel.

Ezután Heitz Reinholdné kellemes hangon, fölbe csengő magyar dalokat énekelt a „János vitéz”-ből és a hálás közönség meg-megújuló tisztes nyilvánítását, raadásul egy német szövegű áriával honorálta.

Majd Szátorisz Kálmán bányamérnök bájos felelőségének szavalata következett, a ki Kis József „Ágota kisasszony”-át helyes felfogással és finom színezéssel adta elő.

A jól választott és egyéniségéhez is éppen illő költemény színes és himes előadása által ez a kedves asszonyka szintén sok élvezetet nyújtott és szavalata szépen illett az estély keretébe. Köszönet érte.

Program után bár kevesen, de lelkesen táncoltak.

A jövő vasárnap, vagyis ma, aug. 19-én lesz a Homoród vidéki unitáriusok aratási hálaadó ünnepe, a melyre sokan készülnek és amikor a jelekből ítélve, jó időre is kilátás van.

De ezzel aztán be is záródik az évad mert most már az ide sereglett és itt jól összeszokott vendégek nap-napután távoznak a szélrózsa minden irányába, bucsut mondva egymásnak és a kies vidéknek is, a viszontlátásig!

Immár évad vége lévén, a pillanatnyi szemlélet tartván, a tapasztaltak felett való észrevételeinket, összbemomásunkat a következőkben foglaljuk össze:

Nekünk úgy tetszik, hogy a társadalom minden rétegét átható modern demokratikus irányzat fúvalma még ide is elhatott.

És ez jól van így!

Az igazgatás elég figyelmes, körültekintő, gondos, tapintatos és jóakaratu volt, miért szíves készséggel adózhatunk dr. Bournáz Imrénének és felelőségének. Amibe belefogtak, azt a tudó közönség támogatása mellett, az adott viszonyok szerint, több-kevesebb sikerrel meg is valósíthatták!

Am, de itt még sok baj és kívánni való van, a mi nekünk okait azonban, hitünk szerint, az igazgatóság hatás körén kívül, az ellenőrző hatóság erélytelenségében és a tulajdonos község előjárásának nemtörődömségében, konzervativizmusában lehet és kell keresnünk. Erre talán még visszatérünk.

Addig is reméljük jót! (—d—ly.)

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági Egyesületből.

A Gazdasági Egyesület f. hó 14-én választmányi ülést tartott, amelyen Dr. Damokos Andor alispán elnökölt.

Néhány földmivelésügyi miniszteri leirat tudomásul vétele után az alispán átiratával a vármegyei iparfejlesztő bizottság felirati javaslatát került szövegre a háziipar fejlesztése ügyében, melyhez a választmány hozzájárult és kapcsolatosan elfogadta Szentannai Samu feliratát a földm. miniszterhez, melyben az 1906—907. telén rendezendő 10 háziipari tanfolyamhoz 5000 kor. segély kértik.

Ezután az egyes átiratok letárgyalása és Szabó Istvánnak a szülgulya állapotáról tett jelentésének tudomásul vétele után a választmány áttért a gazdasági érdekképviselet ügyére vonatkozó kérdőpouokra. A kiküldött bizottság a következőkben adta a választ:

1. Az érdekképviselet olyképzervezendő, hogy csak belső telekkel bíró napszámos és egy minimális földadót fizető kiscgazda osztály a megadóztatás alól kivéssék, a többi bizonyos százalékkal megadóztassék.

2. A megyei rendszer fentartandó a magyarság érdekeinek megóvása végett.

3. Az érdekképviselet szervezetei a megyei gazdasági egyesületek legyenek.

4. Az autonom helyi gazdasági ügyek maradjanak a vármegye kezében, de a gazd. egyesület referálása alapján intéződjének el.

5. Az egyesület számbavehető alappal nem bír s a kiállítások rendezésénél mindig államsegélyre szorul.

6. Eredményes működés kifejtésére különösen a szegényebb vármegyékénél nagyobb államsegély szükséges.

A választmány ezután az őszi állatdíjazás idejét f. évi okt. hó 2. napjára, helyét pedig Székely-

udvarhelyre tűzte ki. Kiállíthatók erd. fajta borjas tehének, 3 és 2 éves fűzők és baromfiak.

A gazdák pénzdíját illetőleg dicséző oklevelet kapnak.

Miután ezzel a tárgysorozat kimerült, elnökölő alispán a gyűlést bezárta.

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi m. kir. áll. főreáliskolában a beiratások f. évi szeptember 1. 2. 4. napjain eszközöltetnek.

A beiratásokat megelőzőleg augusztus 31-én reggel 8—12 óráig és d. u. 3—5 óráig tartatnak a javító, potló és kiegészítő vizsgálatok.

A más irányú intézetekből átlépni szándékozó tanulókkal a felvételi vizsgálatok, nem különben a magánvizsgálatok vagy kiegészítő vizsgálatok szintén szeptember 1—3. napjain tartatnak meg. A javító, valamint a teljes érettségi vizsgálatok szóbeli része szeptember 14-én, az írásbeli érettségi vizsgálatok pedig szeptember 5. 6. és 7-én tartatnak meg. E vizsgálatokra szeptember 3-ig kell jelentkezni.

Azok a rendes tanulók, kik tandíjmentességet óhajtanak nyerni, ez iránti s az igazgatósághoz címzett kérésüket, felszerelve hatóságilag kiállított vagyonsági bizonyítvánnyal, a beiratáskor nyujtsák be.

Az intézettel kapcsolatosan egy 65 tanuló részére berendezett internátus van szervezve, melyre vonatkozólag kellő felvilágosítást készséggel ad az igazgatóság.

Az internátus koahájáról 20 székely származású, szegényebb sorsu tanuló kaphat naponta jó ebéddel való ellátást igen mérsékelt díjért, a menyiben a dijak jelentékeny része az államsegélyből fedeztetik. Ezen ebéddel való segélyezésért is az igazgatósághoz kell folyamodni a beiratáskor, esetleg korábban is.

Minden, az intézettel összefüggő kérdésben készséggel ad felvilágosítást és tájékoztatást az igazgatóság.

Szegénysorsu tanulók tankönyveket is kaphatnak használatra.

TAVIRATOK.

Budapest, augusztus 18.

(Érk. d. u. 5 ó.)

Királyunk születése napja.

A király születése napja alkalmából az egész főváros lobogódiszt öltött.

Az évfordulót reggel 5 órakor a Svábhegyről 21 ágyulövés jelezte, utánna pedig katonazenekarok járták be az utcákat.

A hivatalos fő istentisztelet a budavári Mátyás templomban volt, melyen az előkelőségek élén megjelentek: Wekerle, Zichy, Jekelfalussy, Jozipovich miniszterek. A misén Kohl Medárd püspök pontifikált fényes segédlettel. Ugyancsak disz istentisztelet volt a királyi palota Szent István templomában, melyen megjelent a magyar darabont testőrség élén Fejérváry Géza báró darabont kapitány.

Az ujoncz katonák, kik ma tették le az esküt, tekintettel az esős időjárásra, nem vonultak ki a Vérmezőre, hanem a kaszányában esküdtek. Ugyanezen alkalmából felavatták hadnagyokká a Ludovika-Akadémia végzett növendékeit. Hasonló ünnepegekről érkeznek táviratok Bécsből és az ország számos városából.

Londoni távirat szerint, az angol lapok mai számukban nagy elismeréssel irnak uralkodónkról, kit az uralkodók mintaképének mondanak.

Jekelfalussy miniszter pöre.

Osanády Pál budapesti ügyvéd, Kovács ispán védője, azon czimen, hogy a bíróság Jekelfalussynek a perben nem engedte meg a teljes bizonyítékok előterjesztését, ma délelőtt terjedelmes beadványban megfelebbezte az elsőfoku bíróság ítéletét.

A közigazgatási reform munkálatok.

A belügyminiszteriumban kedden ismét folytatni fogják a közigazgatási reformra vonatkozó javaslatoknak a napokban megkezdett tárgyalását. A miniszteriumban Andrassy vezetésével teljesen elkészültek a javaslatokkal, de Andrassy óhajta, hogy mielőtt a javaslatot a törvényhozás elé terjesztenék, még egyszer behatóan megvitassanak azon szakférfiak által, kiket a miniszter a közigazgatási kapacitások közül kiválasztott és tanácskozársra meghívott. Kiknek alkalma volt a javaslatokba beletekinteni, úgy nyilatkoztak, hogy azok korszakalkotók leaznek.

Kiadja Becsek D. Fia könyvnyomdája

Sz. 417—1906. kj.

Hirdetmény.

Alólirt község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy Székelypálfalva község vadászati joga 1906. augusztus hó 24-én délelőtt 8 órakor Székelypálfalva községben tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymás után következő évre haszonbérbe ki fog adatni.

Székelypálfalva, 1906. aug. hó 12-én.

Vass Gáspár,
körjegyző.

Szabó József,
k. bír.

Sz. 417—1906. kj.

Hirdetmény.

Alulirt község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy Kecsetkislalud község vadászati joga 1906. évi augusztus hó 23-án délelőtt 8 órakor Kecsetkislalud községben tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymás után következő évre haszonbérbe ki fog adatni.

Kecsetkislalud, 1906. augusztus 12-én.

Vass Gáspár,
körjegyző.

Pál Ferencz,
k. bír.

Sz. 416—1906. kj.

Hirdetmény.

Alulirt község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy Firtosváralja község vadászati joga 1906. évi augusztus hó 24-én délelőtt 11 órakor Firtosváralja községben tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymás után következő évre haszonbérbe ki fog adatni.

Firtosváralja, 1906. augusztus 12-én.

Vass Gáspár,
körjegyző.

Andrássi Mózes,
k. bír.

816—1906. kj.

Hirdetmény.

Alólirtott körjegyző ezennel közhírré teszi, hogy az alább megnevezett községekben gyakorolható vadászati jog az alább megnevezett időben, mindenütt az illető község községgházánál az 1906. évi augusztus 26-tól kezdődőleg egymásután következő 6 (hat) évre nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni és pedig:

1. Homoródszentpálon 1906. aug. 26-án d. e. 9 órakor.
2. Homoródszentpéteren 1906. aug. 26-án d. u. 1 órakor.
3. Városfalván 1906. aug. 26-án d. u. 3 órakor.
4. Homoródjánosfalván 1906. aug. 26-án d. u. 5 órakor.

Feltételek alólirtottnál megtudhatók.

Homoródszentpál, 1906. aug. 12-én.

Kiss Jenő,
kjegyző.

Bögözi körjegyzőség.

Szám 658—906. kj.

Hirdetmény.

Alólirtott közhírré teszi, hogy az Agyafalva, Décsfalva, Székelymagyaros, Mátisfalva és Óczfalva községek vadászati joga az 1906. évi augusztus hó 25-én délelőtt 9 órakor Bögöz községben, a körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen 6 egymásután következő évre haszonbérbe ki fog adatni.

Bögözben, 1906. évi aug. 14-én.

Hegy Zsigmond,
körjegyző.

Zene- és műének tanfolyam!

Alólirtott a nagyérdemű közönség szives tudomására kívánja adni, hogy Székelyudvarhelyt **Árpádu-utca 7. sz. alatt f. évi szeptember hó 1-én**

Zene-iskoláját

ujból megnyitja, hol zongora, hegedű, csitera, cimbalomjátékban, ugyszintén a mű-énekekben is, a legujabb tanítási módszer szerint alapos oktatást úgy kezdők és haladók is nyerhetnek.

Minél tömegesebb megbízást kérve vagyok teljes tisztelettel **Baku Katalin**, okl. zenetanító.

BÉTAY és BENEDEK

Oltárépítő és templomberendezési műintézete, egyházi szerek és zászlók gyára, elvállal templomok teljes berendezését, felszerelését, kifestését és kikövezését

BUDAPEST, IV., Váci-utca 59. szám.

Valódi ólomzárolt luczerna és heremag.
Erfurti vetemény- és virágmagvak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy üzletemet áthelyeztem az Alsó-piaczterre, a szent Ferenczrendi barátok temploma közelében levő, ujonnan épült

Frölichné-féle helyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, rizsek, kávék, tisztított petroleum, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Aradi lisztokban stb. stb.

Mindig friss fűszerárak tisztán kezelve.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni. — Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY

Ablaküveges és képráma-készítés.

Nagy raktár Baross, Borszéki és Kászoni vizekben

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytárs.

Székelyudvarhelyen a fő-, valamint a Székelykereszturi és oklándi fiókintézeteknél

elfogad betéteket

évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőkekamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi 7%

betáblázott kötelezvényekre évi 6% kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett (ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és érték-papír-szelvényeket.

Az igazgatóság.

A festett padló vizzel mosható!!

A világhírű

— kiváló finom és tartós —

„EMKE“

szoba padló-lack

kapható:

GERGELY JÁNOS UTÓDA
Tamás Balázs üzletében
Székelyudvarhelyt,

hol a legjobb minőségű aradi liszt-, kiváló finom kávé-, fűszer-, festék- és egyéb házi cikkek legszolidabb beszerzési forrása.

Tükör fényes és szagtalan!

Szerves anyagoktól mentes!

SZÉKELY KRISTÁLY

KAMILLA-FORRÁS

A Kárpátok gyöngye.

Természetes ásvány-GYÓGYBORVIZ

Kutkezelőség: Székelyudvarhelyt.

Ezen természetes gyógyborviz a légző és emésztőszervek hurutos bántalmainál, angolkor, csontlágylás, vese- és hólyag-betegségeknek páratlan gyógyszer. Szabad és kötött szénásvartartalmánál, valamint szerencsés összetételénél fogva nagy befolyással van az étvágy fokozására és elősegíti az emésztést. — Mint hűsítő és üdítő ital, borhoz használva, a legelső a borvizek között.

Szerves anyagoktól mentes!

A legtartósabb!

Gyors száradó!

A „Székely Kristály“ a legjobb borviz.

A „Székely Kristály“ a legjobb borviz

Legujabb szabadalom

„LUX“ ACETILEN-gáz-fejlesztő készülékek önálló telepeknek világítására!!

Kezelés nélküli, önműködő, vízbe-eső rendszerű, teljesen veszélytelen fejlesztők.

Villamos berendezések

városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok- és magán házak világítására és erőátvitelre.

Speciáltság: Önálló telepek (electrogrének.)

Motorok: benzin-, gáz stb.-re. Üzembiztos, tartós és kevés kezelést igénylő legolcsóbb gépek.

Fejér és Schmiedt

Budapest, Eötvös-tér 2. sz

nélkül ne együnk levest.

A híres

ANGYAL-készítmények:

Angyal közsévszesz (egy üveg elhasználása után biztos hatás) üvege 2 korona.

Angyal kenőcs (bőrviszketegség, bőrkintések ellen) tégele 3 korona.

Angyal-fagyosz (fagydagatok ellen) üvege 2 k

Számtalan hálalevél — Raktár Ausztria-Magyar ország részére az egyedüli készítő

„ANGYAL“-gyógyszertára, Hatvanban.

Postai szétküldés naponta.

FIGYELEM!

Küry Klára, Komlóssy Emma stb. neves művésznők által állandóan használt, Franciaországban kitüntetett a legjobbnak elősmert:

a Janovitz-féle Gyöngy-kréme tégele 1 kor. Az arc- és kézbor-apolására
a Janovitz-féle Gyöngy-szappan darabja 80 fil. Kitűnő eredmények.
a Janovitz-féle Gyöngy-pouder (rózsa, fehér és krém-színben) doboza 1 kor. Számtalan háló és kőszőnő levél.
a Janovitz-féle Gyöngy-arcviz üvege 2.50 fill. Számtalan háló és kőszőnő levél.
a Janovitz-féle Gyöngy-kézfimító üvege 70 f. foghús és fogak erősítésére) üvege 1 k. 60 f.
a Janovitz-féle Gyöngy-szájviz (a szájpadlás, foghús és fogak erősítésére) üvege 1 k. 60 f.

Kapható az egyedüli készítő

„Angyal“ gyógyszerárban, Hatvan.

Diszkrét postai szétküldés naponta.

5 koronáért

küldök egy postacsomag 4 és fél kiló (kb. 50 drb) kevésbé megsérült

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jazmin, gyöngyvirágból szépen összeválogatva, a pénz előzetes beküldése esetén v. utánvétellel.

Auffenberg József, Budapest, Bezerédi-u. 3.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSOI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál